

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К.Скороходька

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету ветеринарної медицини,
професор Микола ЦВІЛХОВСЬКИЙ
” _____ 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри
гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька
Протокол №13 від “30” травня 2024 р.
Завідувач кафедри
В’ячеслав СОЛОМОН

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»
Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕРЖАВНА ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА

спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»
освітня програма «Ветеринарна медицина»
Факультет (ННІ) ветеринарної медицини
Розробники: к.біол.н., доц. М.А. Галабурда
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
Державна ветеринарно-санітарна експертиза
 (назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>211 «Ветеринарна медицина»</i>	
Освітня програма	<i>Ветеринарна медицина</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>залік</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)		
Семестр		
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>15 год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>2 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни Державна ветеринарно-санітарна експертиза

Мета - освоєння законодавства і організаційної структури державної ветеринарної служби України на підприємствах м'ясної, молочної і рибної промисловості, на кордоні і транспорті, об'єктів і методів державного ветконтролю.

Завдання ознайомлення студентів з ветеринарним законодавством України з основами деонтології і правознавства у ветеринарії, ветеринарним діловодством у сфері державного ветеринарного нагляду і контролю щоб гарантувати випуск тільки доброякісної та безпечної продукції для населення та сировини для промисловості; виключити ймовірність отруєння людей, тварин харчовими продуктами тваринного походження; попередити розповсюдження продуктів тваринного походження, які мають токсичні, мутагенні, канцерогенні, алергенні чи інші несприятливі для організму людини дії при їх споживанні у загальноприйнятих кількостях, межі яких встановлюються Міністерством охорони здоров'я України

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 14 Здатність проводити судово-ветеринарну експертизу..

СК 15 Здатність організувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 12 Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.

ПРН 13 Розуміти логічну послідовність дій та вміти оформляти відповідну документацію під час проведення судово-ветеринарної експертизи.

ПРН 14 Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.Визначення дисципліни. Державна ветеринарно-санітарна експертиза при транспортуванні та переробці тварин, продукції пта кормів тваринного походження.							

Тема 1. Вступ. Значення державної ветсанекспертизи для отримання якісної та безпечної продукції.	1	5	1				10
Тема 2. Теоретичні основи підходів до контролю безпеки харчових продуктів та кормів.	1	9	1		2		10
Тема 3. Підходи щодо регулювання контролю за безпекою харчових продуктів в Україні їх гармонізація з вимогами ЄС. Загальні положення законодавства про харчові продукти	2-3	14	2		2		10
Тема 4. Основні принципи забезпечення безпеки харчових продуктів та небезпечні фактори пов'язані з харчовими продуктами.	4-5	13	2		2		10
Тема 5. Цілі, методи та інструменти сучасного контролю за безпекою харчових продуктів. Застосування Європейських підходів	6-7	12	1		2		10
Тема 6. Міжнародний вплив на законодавство про харчові продукти. Шляхи зміцнення національної системи контролю харчових продуктів (системні, організаційні та індивідуального рівня)	8-9	14	2		2		10
Разом за змістовим модулем 1		79	9		10		60
Змістовий модуль 2. Державний контроль операторів ринку харчових продуктів							
Тема 1. Аналіз ризиків у харчовому ланцюзі. (Мікробіологічні та хімічні небезпечні фактори)	10-12	14	2		2		10

Тема 2. Організація державного контролю. Основні компоненти системи державного контролю.	12-14	14	2		2		10
Тема 3. Органічне виробництво продуктів харчування (загальні вимоги, принципи, сертифікація та аудит)	13-15	13	2		1		10
Разом за змістовим модулем 2		41	6		5		30
Усього годин		120	15		15		

3. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні положення законодавства про харчові продукти	2
2	Системи забезпечення безпечності як засіб контролю за безпечністю харчових продуктів в агропродовольчому ланцюзі ЄС (принципи НАССР, впровадження та аудит НАССР)	2
3	Заходи контролю на потужності. Інспектування та аудит.	2
4	Контроль сторонніх речовин у кормах та забруднювачів у харчових продуктах.	2
5	Застосування принципів державного контролю до конкретних видів виробництва (виробництво та переробка молока, м'яса, яєць, кормів)	4
6	Проблеми системи державного контролю в Україні	2
7	Презентація тем досліджень студентів.	1

4. Теми занять для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Санітарно-гігієнічні та технологічні вимоги до виробничих цехів забійних і м'ясопереробних підприємств	10

2	Вимоги до транспортування забійних тварин	10
3	Сучасні технологічні схеми забою продуктивних тварин	10
4	Організація робочих місць та методи ветсанекспертизи продуктів забою в умовах м'ясокомбінату	10
5	Хімічний та морфологічний склад м'яса продуктивних тварин	10
6	Ветеринарно-санітарний контроль м'яса при заразних захворюваннях тварин	10
7	Методи ветеринарно-санітарної експертизи молока та сирів	10
8	Ветеринарно-санітарний контроль та експертиза риби	10
9	Ветеринарно-санітарна експертиза рослинних продуктів	10

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- інші види.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

(вибрати необхідне чи доповнити)

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - *посилання*);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України "Про ветеринарну медицину" від 16.11.2006 року № 361- V.

2. Закон України "Про відповідальність підприємств, установ та організацій за порушення законодавства про ветеринарну медицину" від 05.12.1996 р. № 569/96-ВР.

3. Закон України "Про безпечність та якість харчових продуктів" від 06.09.2005 №2809-IV.

4. Інструкція про порядок вилучення з реалізації (конфіскації) небезпечних для здоров'я продуктів харчування, хімічних та радіоактивних речовин, біологічних матеріалів, затверджена наказом Міністерства охорони

здоров'я України від 14.04.95 №68 та зареєстрована в Міністерстві юстиції України 21.11.95 за №416/952.

5. Законодавство України про ветеринарну медицину / За редакцією проф. Достоєвського П.П. та проф. Хоменка В.І. - К.: "Урожай. - 1999.-590 с.
6. О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін. Ветеринарно санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва. - Київ, ТОВ."Біопром". – 2005.- 799с.

7. О.М.Якубчак, А.І.Тютюн Державна ветеринарно-санітарна експертиза: [Навчальний посібник, друге видання (доповнене)] / Укл. О.М.Якубчак, А.І.Тютюн. – К.:ЦП «Компринт», 2017 –267 с.

8. Обов'язковий мінімальний перелік досліджень сировини, продукції тваринного та рослинного походження, комбікормової сировини, комбікормів, вітамінних препаратів та ін., які слід проводити в державних лабораторіях ветеринарної медицини і за результатами яких видається ветеринарне свідоцтво (ф-2), затверджений наказом Державного департаменту ветеринарної медицини України від 03.11.98 №16 та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.11.98 за №761/3201 (у редакції наказу Державного департаменту ветеринарної медицини від 18.11.2003 №87 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.04.2004 за №549/9148, із змінами внесеними наказом Держдепартаменту ветмедицини від 27.09.2004 №107 та зареєстрованими 04.10.2004 за №1249/9848).

9. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, затверджені наказом Державного департаменту ветеринарної медицини від 16.06.2004 №71 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 23.06.2004 за №768/9367.

Допоміжна література

1. Власенко В.В., Кравців Р.Й., Хоменко В.І. та ін. Ветеринарно санітарна експертиза сировини та продуктів тваринного походження. За редакцією проф. Власенка В.В. – Вінниця.-1999.-509 с.

2. Атлас ветеринарно-санітарного інспектування продуктів забою тварин / Яценко, І. В., Богатко, Н. М., Бібен, І. А., Бусол, Л.В., Бінкевич, В. Я., Зажарська, Н. М., Головка, Н.П., Кириченко, В.М.. – Харків: РВВ Харківської державної зооветеринарної академії, 2015. – 384 с.

3. Гігієна і експертиза продуктів первинної переробки забійних тварин: підручник (енциклопедичний курс) / Яценко, І. В., Богатко, Н. М., Букалова, Н. В., Бібен, І. А., Фотіна, Т. І., Бусол, Л.В., Родіонова, К.О., Зажарська, Н. М., Забарна, І. В., Бінкевич, В. Я.. Нова ідеологія, 2019. – 1200 с.

4. Довідник державного ветеринарного інспектора на державному кордоні України. Яценко І. В., Фотіна Т. І., Бібен І. А., Богатко Н. М., Бабарук А.В., Лоцкін І.М., Головка Н.М., Фотін А.І., Зажарський В.В., Назаренко С.М. – Харків: «Діса плюс», 2018. – 640 с.

5. Правила ветеринарно-санітарної експертизи молока і молочних продуктів та вимоги щодо їх реалізації від 20.04.2004 Наказ N 49.

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2002р. №833 "Про затвердження Порядку відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення досліджень".

7. Державні гігієнічні нормативи "Допустимі рівні вмісту радіонуклідів ^{137}Cs і ^{90}Sr у продуктах харчування та питній воді", затверджені Головним державним санітарним лікарем України 25 червня 1997р.

8. Директива ЕЭС (96/23/ЕС) от 29 апреля 1996 года, о мерах по контролю отдельных веществ и их остаточного содержания в не забитых животных и продуктах животного происхождения, принятая в отмену действия Директив 85/187/ЕЕС и 86/469/ЕЕС и Постановлений 89/187/ЕЕС и 91/664/ЕЕС.

9. План державного моніторингу залишкових кількостей токсикантів у продуктах тваринного походження на 2003 рік, затверджений наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України від 16.10.02 №65.

10. "Допустимі дози, концентрації, кількості та рівні вмісту пестицидів у сільськогосподарській сировині, харчових продуктах, повітрі робочої зони, атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті" ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000-2001.

11. "Гигиенические требования безопасности и пищевой ценности пищевых продуктов" СанПиН 2.3.2.1078-01, Росія.

12. Державні санітарні правила і норми для підприємств і суден, що виробляють продукцію з риби та інших водних живих ресурсів від 06.05.2003 Наказ N 197

13. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів в Україні. Нормативні документи. Довідник.-Львів: "Леонорм".-Т. 1.-2000.-283 с. 14. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів в Україні. Нормативні документи. Довідник. - Львів: "Леонорм".-Т.2.-2000.-292 с. 15. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів в Україні. Нормативні документи. Довідник. - Львів: "Леонорм".-Т.3.-2000.-288 с.

13. Інформаційні ресурси

<https://dpss.gov.ua/publicnainformaciya/zakonodavstvo>

<https://dpss.gov.ua/diyalnist/normativnopravovabaza>